

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslani in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Štirimesečna vojna z Italijo.

Italijani obstreljevali Trbiž.

Dne 17. septembra: Na tirolski fronti so se včeraj na mnogih krajih vršili artiljerijski boji. Popoldne je postal sovražni ogenj proti visoki planoti Lavarone in Folgaria ljutejši. Danes po polnoči je napadla močnejša italijanska pehota Monte Coston in naše pozicije, severno od tega obmejnega hriba. Ti sunki so bili z znatnimi izgubami za napadalce odbiti. V koroškem obmejnem ozemlju je razvijala sovražnikova artiljerija živahno delovanje proti prostoru Trbiž. Dalekonosni topovi so obstreljevali ta kraj ter zlasti tamkajšnjo bolnišnico iz pozicij blizu obmejnega sedla Som-Dogna. Ob primorski fronti je začel sovražnik zopet napadati prostor pri Bovcu. Več italijanskih sunkov je bilo odbitih. Boji pa še niso končani. Dalje navzdol ob Soči do vstevši goriško mostišče vlada razmeroma mir. Nekateri kraji južno od Gorice ter ob severo-zapadnem robu Doberdobske planote so se nahajali pod živahnim sovražnim topovskim ognjem. Zapadno od Sv. Martina smo kakor vedno preprečili italijanske približevalne poskuse.

Italijanski navalni pri Bovcu in v ozemlju Vršiča so se razbili.

Dne 18. septembra: V tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju se včeraj ni zgodilo ničesar pomembnega. Gozdni požar pred našo pozicijo na Popeni (južno od Schluderbacha) je prisilil Italijane, da so svoje črte opustili. V prostoru pri Bovcu se trudi sovražnik z najtežjimi izgubami naprej, da bi se približal našim utrdbam. Opetovani italijanski napadi na Ravelnik in proti pozicijam na zapadnem pobočju Javorčka, so se ponesrečili.

Dne 19. septembra: Včeraj je pričela sovražna artiljerija znova živahno obstreljevati naše utrdbe na visoki planoti Folgaria in Lavarone. V ostalem je položaj v tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju neizpremenjen.

Napad proti prostoru pri Bovcu, ki je stal sovražnik samo v dolini nad 1000 mož, se je ponesrečil. Danes jutraj so bili najsprejnejši jarki že od Italijanov zapušteni. V ozemlju Vršič je poskusil sovražnik pod zaščito večerne megle napasti eno naših sprednjih pozicij. To podjetje se je popolnoma ponesrečilo. Proti polnoči so razstrelile naše čete zid, ki so ga zgradili tamkaj Italijani z vreč, napolnjenih s peskom, ter ga pognale s za njim se nahajajočimi sovražniki vred v zrak.

V jugo-zapadnem odseku kraške visoke planote doberdobske smo porabili preteklo noč, da smo razstrelili sovražne sape.

Sovražnik se je umaknil deloma zopet na svoje prvotne pozicije.

Dne 20. septembra: V tirolskem obmejnem ozemlju poskušajo Italijani mestoma brezuspešno podjetja v visokem gorovju, zlasti v ozemlju Adamele in Dolomitov. Na koroški fronti je položaj neizpremenjen. V bovški kotlini se je umaknilo desno krilo sovražnih napadalnih čet iz bližnjega dosega naših pušk v svoje stare pozicije.

Eden naših letalcev je bombardiral kolodvor in taborišče Arsiero.

Boji okoli Tržiča.

Pretekli dni, teden pred 18. septembrom, so se vršili luti boji okoli Tržiča. Naša artiljerija je bila prisiljena neki industrijski etablisement v Tržiču zažgati, ker so Italijani postavili tje za-

logo municije. Na Doberdobski planoti se italijanska artiljerija ni trudila več tako, da bi zadevala naše jarke, marveč je streljala z veliko potratno municije zadaj za jarke, misleč, da zadene tam poveljstva, jarke trena in kolone. Doseženi rezultat ni v nobeni primeri s potrošeno municijo. Tudi delavnost italijanskih letalcev nad Primorjem in Trstom je prenehala precej. Pred tedni je vrgel neki zrakoplovec znani D' Annunzijeve manifest na Trst, koncem avgusta se je prikazalo neko sovražno letalo, ali se je odstranilo hitro, ne da bi vrglo kako bombo na mesto. Večji del tržaškega prebivalstva, ki je bilo zbežalo se je vrnilo.

Prestolonaslednik na italijanski fronti.

Korespondenčni urad javlja z Dunaja, da se poda prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef za dalj časa na jugo-zapadno bojišče in to na izrecno željo cesarjevo. Navzočnost vzvišenega dediča habsburške krone bo našim junaškim četam ne le vzpodbuja k nadaljni hrabrosti in vztrajnosti, temveč tudi očiten izraz najvišjega priznanja za dosedanje njihove čine.

Obstreljevanje Trbiža.

Uradno se je poročalo dne 17. septembra o obstreljevanju Trbiža. Kakor poročajo očitci, se je pričelo bombardiranje ob 8. Podrobnosti o posledicah obstreljevanja se iz lahko umljivih razlogov ne dajo povedati. Sovražna artiljerija je imela svojo pozicijo pri Som Dogna. Som Dogna se imenuje sedlo ob meji na prehodu iz Zajezerske v dolgo dolino Dogna, ki skoro ni obljudena in ima svoje ime po kraju Dogna, železniška postaja med Pontebo in Chiusaforte na črti Pontabelj—Videm—Benetke.

Italijani so bombardirali Trident z D' Annuziovimi letaki.

Dne 21. septembra: Na južnem Tirolskem so pričeli naši najtežji topovi obstreljevati od sovraž-

PODLISTEK.

V strelskih jarkih.

Koliko časa je bitka že trajala ni nihče vojakov več vedel. Najprej so še šteli dneve, kasneje nato niso več mislili. Zagrebi so se kolikor mogoče globoko v domačo zemljo ter se tako odeli z grudo, ki so jo branili. Vsled tega sicer res niso nudili vidljive točke, a sovražnik tudi ne, in tako so morali čakati, da bo pojenjal altiljerijski dvoboj. Neprenehoma je donelo tako mogočno, da že davno sploh niso nič več slišali; zamolklo jeznost bučenje je docela napolnilo njih ušesa. Pravzaprav je bilo dolgočasno s tako napeto pozornostjo čakati neprestano, pa pomagalo ni nič. Niti upanja ni bilo, da bi dospela tja do njih poljska kuhinja. To so naposled vsi umeli in treba si je bilo pomagati z „železno rezervo“, to je s konzervami. Golaš je teknil izvrstno, akoravno mrzla strjena mast ni hotela prav iz ust v želodec. Niti mislil ne bi človek, kako dobro se kaj takega prileže, osobito še, če se moraš zakopati in teden dni čakati, kam bodo padale granate. Le vode se ne sme piti na to jed. A vode tukaj že davno ni bilo več.

Res, da je komaj petsto korakov proč šumljal potok. Vsi so željno pogledovali tja, tako blizu in vendar tako nedosežno jim je bilo okrepčilo. Morda bodo mogli ponoči tja, ker le o tmuni je bilo mogoče teči do bližnje vode. A proti večeru je postal ogenj ruskih topov naravnost divji ter je obvladal ravnino pred njimi. Razoral je tla, da se je zemlja drobila in da so frčali veliki kosi naokrog. Skoro ni bilo več razločiti ali so to kosi zemlje ali kosi topovskih izstrelkov. In orjaški prameni svetlobe so jih obsipali: sovražnikovi žarometi so preiskavali veliko širno bojno polje, ki je izgledalo v tej luči še strašnejše in bolj opusto-

šeno kakor ob solnčnem svitu. Nikjer ni bilo videti človeka, niti znaka življenja in vendar je neprenehoma žvižgalo, šumelo, gromelo in brizgalo. Vse je bilo videti še večje, praznejše, pusteje... in žeja je pritiskala čim hujše. Pri vsem tem pa še poželenje, končno se vendar enkrat zravnati in tako občutiti ude, ki so skoro otrpneli vsled vednega skrčenega ležanja. O, da bi smeli stati pokonci! Da bi smeli piti! Vsi so bili nestrpni poželenja. A čakati je bilo treba. Rusi so potrosili tisoče bomb ter streljali trikrat več kakor naši. Avstrijci pa so streljali nemoteno dalje in to je bil znak, da jih Rusi niso izsledili. Videti je bilo, da jih je to razjezilo, kajti odslej ni bilo več presledka. Ako bi Rusi končno zadevali, bi bili vojaki v jarkih izgubljeni, kajti daleč naokrog ni bilo več kritja. A nato niti mislili niso, tako pomirljivo, v enakih presledkih, liki tikanje ure se je oglašal ogenj naših topov. Nekaj naših vojakov je bila prevzela utrujenost, sredi grmenja in nevarnosti so zaspali. Nad njimi je plavala mesečnoblada svetloba žarometov, a jih vendar ni izdala. Zabranila naj bi ta svetloba menjati pozicijo baterij.

Toda hipno so se vsi prestrašili. Tišina molka se je nenadno razprostrla nad bojnim poljem in bolel jih je ta molk, ker so bili vajeni besneja in gromenja. Ogenj Rusov je ponehal. Težka minuta... Kaj je z ognjem Avstrijcev?... Sedaj... salva! Vsi so se oddahnili: Rešeni so bili!

Molk sovražnih topov pa bi bil prav lahko tudi zvijača in morda bi bilo bolje, da bi še nekoliko počakali, predno bi zapustili strelske jarke. A nestrpni so bili in zlezli so ven, opotekaje se, nesigurno, z otrpjenimi nogami. Mali praporščak, ki je prišel ravno iz kadetnice, iz teorije šolske klopi v prakso bojnega polja, je omedleval. Končno se je vendar ojunčil ter hitel z drugimi vojaki proti vodi. Še je obsvetljevalo srebro žaro-

metov njih telesa, a granate niso več padale in trgale zemlje. Popadali so vsi na trebuhe ter pili in srkali vodo. A sedaj naprej!

Bilo je kakor v pijanosti. Opotekale so se jim noge! Končno so se vendar streznili in bili so veseli, da jim ni bilo več treba venomer s skrčenim telesom riti v zemljo. Sedaj je prišla bitka, kakor so jo vsi hoteli: nasproti sovražniku, čez prazno tisočkrat s smrtjo napolnjeno polje, ki so ga sovražniku izstrgali. Sedaj je prišel njihov čas. Tamkaj so bili ruski strelski jarki. Avstrijci so to dobro vedeli, četudi dosedaj niso smeli streljati, ker so imeli besedo le topovi. Za onimi neznatnimi grebenčki je tičal sovražnik. Jurišali so, da bi ne bili predolgo izpostavljeni uničujočemu ognju ruskih pušk. A tega uničevalnega ognja ni bilo. Tiho je bilo vse naokrog. Sedaj so bili tu in korakali so čez nakupičeno zemljo... Padla je svetloba žarometov... in ostrmeli so. V strjeni krvi so ležali razstrgani udi in medseboj zamotana trupla, ki niso imela več človeške podobe. Kupi mrtvecev, razkosanih in razmesarjenih so ležali naokoli, nasproti so jim zijali prsti, zobje, oči. Ne, tu ni bilo več posla zanje! Bledi in tihi so zrl avstrijski vojaki na to smrtno žetev. Mali praporščak pa, ki je doslej hrabro in veselo prenašal vse napore vojne, je prebledel. Mladi otročji obrazek se mu je naenkrat skremžil in, da ga nista dva vojaka podprla, bi bil telebnil — naravnost med krvave kose človeškega mesa, katero so še malo prej mrcvarile granate.

Ugasnila je luč in vojaki so si iskali poti naprej skozi strelske jarke, oprezno in počasi, vedno v skrbeh, da bi ne stopali po mrtvem sovražniku. Vsak si je mislil: Avstrijska artiljerija je streljala bolje, zakaj drugače bi nas zadela enaka usoda! Praporščak pa je nenadno zaihtel in začel je hiteti naprej — naprej, da vendar že zapusti strelske jarke, grozne mrtvarške jarke. In tudi vojakom se je mudilo, niso se ozirali in vse je pretresal mraz.

nika zasedene kraje ter njegove pozicije in baterije v prostoru Serravalle (severno od Ale). Pred našo obmejno pozicijo na Costonu (visoka planota Lavarone) so bili Italijani, kakor vedno, odbiti. Sovražni dvokrovniki je metal na Trident zelo bledaste letake iz peresa poročnika d' Annunzia. V prostoru pri Bovcu je nastal po popolnoma ponesrečenih italijanskih napadih preteklega tedna zopet mir. Le sovražna artiljerija strelja še naprej. Na ostalih delih primorske fronte se je bojevanje omejilo včeraj na streljanje iz topov in manjša podjetja iz strelskih jarkov.

Boji v tirolskem obmejnem ozemlju.

Dne 22. septembra: Nasproti severnemu odseku visoke planote Lavarone je sovražna pehota danes pred zoro več ur ljuto streljala, ne da bi mogla naprej.

V ozemlju Dolomitov je italijanska artiljerija zvišala svoje delovanje proti Monte Piano in ozemlju na obeh straneh tega hriba.

Prestolonaslednik na tirolski fronti.

Prestolonaslednik, nadvojvoda Karel Fran Josip se je mudil zadnje dni zopet na tirolski fronti.

Ljute kanonade v Dolomitih.

Dne 23. septembra.

V tirolskem obmejnem prostoru je bilo več malih spopadov. Napade slabjših italijanskih oddelkov v Tonale-pokrajini, ter severno in vzhodno od Condino, smo zavrnili. Planoti Folgarija in Lavarone sta zopet pod ognjem sovražnikove težke artiljerije. Naša hrabra posadka na Monte Costonu, ki je branila ta, daleč pred našo linijo stoječi obmejni hrib, proti številno znatno močnejšemu sovražniku več mesecev, je izpraznila danes

rano to pozicijo, katero je napadala več kakor desetkratna premoč ter jo skoro obkolila. Artiljerijski boji v Dolomitih se z veliko ljutostjo nadaljujejo.

Na koroški fronti je poskušal predvčerajšnjim zvečer oddelke alpincev predreti našo pozicijo na Monte Peralba, pa je bil z izgubami vržen v dolino.

Na primorski fronti se omejuje delovanje naših čet na artiljerijski ogenj in nekatere uspešne akcije pozicijskega boja.

Danes poteka četrti mesec vojne proti Italiji. Sovražnik se ta mesec ni povspel do nobenega bojnega čina večjega obsega, temveč napadal le posamezne oddelke s silami več pehotnih divizij. Vse zama, naša fronta stoji trdneje, kot kdaj.

Izgubljena italijanska poletna vojna.

Jesen prihaja in se pričinja. Bližajo se oblaki, ki zapirajo vrata planinske trdnjave in s tem se zaključuje tudi prvi oddelke vojne, kakršnega svetovna zgodovina še ni videla, štirimesečne vojne na 400 kilometrov dolgi fronti, ki napadalca ni spravila naprej niti za en korak. Na stotisoče italijanskih vojakov je padlo, bilo ranjenih ali izločenih iz boja, na milijone vrednosti se je zapravilo proti skalovju, na milijard lir se je vrglo proč.

Poročevalec „Berliner Tagblatta“ poudarja, da je Doberdobska planota še vedno središče italijanskih napadov. Z izgubo 200.000 vojakov mrtvih in ranjenih so vzeli pri Vermeljani in Zdravščini rob planote, te je merjeno po prostoru, kilometer deželne ceste proti vzhodu, vojaško presojeno to ne pomeni niti koraka naprej, kajti rob planote je grušč in padajoča cesta. Utrjene gorske pozicije se prično šele zadaj.

Vojna z Rusijo.

Vilna v nemški posesti.

Ljuti ruski navalni v volinjskem trdnjanskem trikotu.

Dne 17. septembra.

Rusi so poskusili s protinapadom preprečiti učinek naših udarcev z boka, severo-vzhodno od Buczacza, o katerih se je že poročalo. Bili so poraženi. Naš artiljerijski ogenj je pri tem určil sovražni oklopni avtomobil. Od 3 častnikov posadke sta bila dva ubita, enega pa smo neranjenega vjeli. Od moštva so bili vsi na mestu ubiti, izvzemši šoferja, ki smo ga vjeli. V ostalem je bojevanje v vzhodni Galiciji in ob Ikvi znatno poenostajalo. Položaj je ostal popolnoma neizpremenjen. Z ozirom na to, da mu je nemogoče v tem ozemlju izvajati uspehe, napada sovražnik v zadnjem času tem ljutejše naše, v volinjskem trdnjanskem trikotu se nahajajoče vojne sile. Boji, ki so se tukaj včeraj vneli, še trajajo.

Ruska ofenziva ob Stripi se je razbila.

Dne 18. septembra. Ruska ofenziva v vzhodni Galiciji se je ob Stripi razbila. Sovražnik je včeraj zapustil bojišče zadnjih dni ter se je umaknil na Seret. Vojni material, ki ga je pustil na bojišču ter drugi znaki naglega odhoda kažejo, da se je izvršilo rusko umikanje v jadri naglici. Izgube, ki jih je pretrpel sovražnik pred našimi pozicijami, so, kakor se kaže, jako velike. V volinjskem trdnjanskem ozemlju se boj z močnimi ruskimi silami nadaljuje. Odbili smo mnogoštevilne napade. Danes smo umaknili dele naše tamkajšnje fronte v dalje proti zapadu pripravljene pozicije. C. in kr. bojne sile so si izvajale skupno z zavezniki prehod čez severni breg Ščare.

Napredovanje Hindenburgove armade pri Vilnem.

Armada skupina generala feldmaršala von Hindenburga je južno od Dvinska dospela do ceste Vidsi—Goduziška—Komaj. Vidsi smo osvojili danes po ljutem boju od hiše do hiše. Severozapadno, severno in severo-vzhodno od Vilna napreduje naš napad. Položaj vzhodno od Olite-Grodna je v bistvu neizpremenjen. Prekorčili smo Ščaro pri kraju istega imena.

Vilna v nemški posesti.

Dne 19. septembra: Obkoljevalni napadi armade generalobersta von Eichhorna proti Vilnem so imeli popoln uspeh. Naše levo krilo je dospelo do Molodečna, Smorgona in Vornjanov. Sovražnikov poskus, z naglo zbranimi močnimi silami predreti naše črte v smeri na Mihališke, se je popolnoma ponesrečil. Vsled nezadržno napredujočega obkoljevalnega gibanja in istovrstnih ostrih napadov armad generalov von Scholtza in von Gallwitzja proti sovražni fronti, je neprijatelj od včeraj prisiljen, se na celi fronti naglo umikati. Močno utrjeno Vilno je v naših rokah. Sovražnika zasledujemo na celi fronti.

Armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega zasleduje umikajočega se sovražnika. Armadna skupina je dospela do črte

Ruski naskoki ob Ikvi so se zopet razbili.

Dne 22. septembra: V vzhodni Galiciji in v Voliniji je položaj neizpremenjen. Ob Ikvi je prišlo na nekaterih odsekih do ljutih artiljerijskih bojev. Posamezni ruski poskusi, prodreti čez reko, so se v ognju naših baterij razbili.

Na Litavskem se boreče c. in kr. vojne sile so predrele včeraj rusko pozicijo v prostoru Novaja Miš, vjele 900 mož ter osvojile 3 strojne puške.

Hindenburgove armade se bližajo Dvinsku in so prodrle do novega Grodka.

Dne 22. septembra: Jugozapadno od Lenevaden ob Dvini severozapadno od Fridrihštata so izvršili Rusi sunek. Boj se tam še vrši. Vzhodno od Smelina jugozapadno od Dvinska so vdrle naše čete v sovražno pozicijo v širokosti 3 km, vjele 9 častnikov in 2000 mož ter ugrabile 8 strojnih pušk. Severozapadno in jugozapadno od Osmijane naši napadi nadalje ugodno napredujejo. Odsek Gavije je na obeh straneh Subotnikov prekerachen. Desno krilo je prodrlo tu do okolice severno od Novega Grodka.

Armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je prekorčila Moločce tudi jugovzhodno od kraja istega imena. V naskoku smo vzeli ruske pozicije na zapadnem bregu Mišanki na obeh straneh železnice Brest-Litovsk—Minsk. Vjeli smo pri tem 1000 mož in ugrabili 5 strojnih pušk. Dalje južno smo osvojili v boju od hiše do hiše Ostrov; oddelki, ki so prodrli čez prekop Oginski pri Telešanih so vrgli Ruse v smeri na Dobroslavko nazaj.

Ljuti boji ob Ikvi in Stiru.

Dne 23. septembra:

Na vzhodno-gališki fronti je potekel dan v splošnem mirno. Vršili so se boji eksponiranih oddelkov.

Ob Ikvi in Stiru so bili na več krajih ljuti boji. Tako smo krvavo odbili dva ruska napada jugo-vzhodno od Novega Počajeva. Sovražni pešpolk, ki je v bližini izliva Ikve prodril ponoči čez Stir, je moral vsled protinapada naših čet z velikimi izgubami zopet nazaj na vzhodni breg. Naše, dosedaj vzhodno od Lucka stoječe oddelke, smo umaknili na pozicije na zapadnem bregu Stira.

Nemške čete so vdrle v rusko pozicijo pred Dvinskom.

Dne 23. septembra:

Pri armadne skupine generala feldmaršala von Hindenburga protinapadu se je vjelo včeraj 150 mož. Tudi zapadno od Dvinska se nam je posrečilo, vdreti v rusko eksponirano pozicijo. Ugrabili smo 17 častnikov, 2105 mož, 4 strojne puške. Protinapadi proti črti, ki smo jo osvojili, jugozapadno od Dvinska, so bili odbiti. Ruski odpor od severno Osmijane do vzhodno Subotnikov Gaviji je strt. Naše čete slede umikajočemu se neprijatelju, ki je pustil nad 1000 vjetnikov na bojišču. Desno krilo se bori še severno od Novega Grodka.

Armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega je osvojila rusko pozicijo, zapadno od Volavke; pri tem smo vjeli 3 častnike in 380 mož ter ugrabili 2 strojne puške. Dalje proti jugu je položaj neizpremenjen.

Ruski podmorski čoln „Delfin“.

Po privatnem obvestilu poroča „Ruskoje Slovo“, da so v Baltičkem morju vtonili zapovednik ruskega podmorskega čolna „Delfin“, Čersakov, in vse moštvo. Podmorski čoln „Delfin“ je bil spuščen v morje leta 1904. in je obsegal 115 ton.

Carjev manifest o sklicanju črne vojske.

Car je izdal manifest, s katerim kliče pod orožje črnovojne, ki še niso služili vojake. Manifest pravi: Sovražnik je vdrl v deželo, zato je treba ojačiti armado z novimi mladimi silami.

Rezultat štetja vojnega pleva v Novogeorgiewsku in pri Kovnu.

Sovražni sunki pri Sloku so bili odbiti. Napadi na mostišče pri Dvinsku se nadaljujejo. Deli sovražnih prednjih pozicij so osvojeni. Pri Vilnem prodirajo naše čete naprej. Med Vilijo in Njemnem je bila ruska fronta na več točkah predrti. Od danes zjutraj se sovražnik umika. Vjetih je bilo 26 častnikov in 5380 mož ter ugrabljenih 16 strojnih pušk. Desno krilo in armada skupina generala feldmaršala princa Leopolda Bavarskega sta spravili močne sile čez Ščaro. Sovražnik se pričinja umikati.

Armada skupina generala feldmaršala von Mackensena je v okolici Telešanov, Logišja in jugovzhodno od Pinskega sovražnika potisnila še bolj nazaj. Plen pri zasledovanju na Pinski se je zvišal na 21 častnikov, 2500 mož, ter 9 strojnih pušk.

Plen v Novem Georgiewsku znaša po štetju, ki je sedaj zaključeno, 1046 topov, 23.219 pušk, 103 strojne puške, 160.000 strelav artiljerijske municije, 7.028.000 puškinih patron.

Število topov, ki smo jih ugrabili pri Kovnu, se je zvišalo na 1301.

Položaj na severnem bojišču.

Na ruskem jugo-zapadnem bojišču je položaj neizpremenjen. Ruski napadi trajajo, a se razbijejo brez izjeme vsi ob naši novi fronti, ki smo jo sami izbrali. Na severo-ruskem bojišču dozorevajo operacije armad generala Eichhorna in princa Leopolda Bavarskega do odločilne bitke, ki jo bodo morali sprejeti Rusi pod jako neugodnimi pogoji.

„Züricher Post“ sodi po položaju, ki je nastal po dogodkih pri Dvinsku in pri Vilni, da je zelo resen za Ruse, tako resen kakor še nikdar. Že prihodnje dni se pokaže uspeh velikanskih operacij. Ondi nahajajoče se tri ruske armade so že ločene druga od druge. Središču armade grozi popolno obkoljenje. Najhujši je položaj ruske severne skupine, nekoliko boljši položaj južne skupine, kateri pa je umik jako utesnjen po armadi Eichhorn. Vsa operacija je vzgled obkroževanja. A vzlic temu bi bilo še prezgodaj, prerokovati izid celega boja, ker je odvisen od moči in odpornosti armade Eichhorn.

Mobilizacija 22 rezervnih razredov v Rusiji.

Razredi 1916 do 1912 druge rezerve in razredi 1916 do 1898 prve rezerve so bili mobilizirani. Izvzeti so poljski okraj, gubernija Holm, Kavkaz in Amursko ozemlje.

Demonstracije v Varšavi.

V Varšavi so bile demonstracije. Med ljudmi so delili listke, zahtevajoč dela in kruha. Vojaštvo je napravilo red. Nemški zapovednik je izdal oklik, da se bo vsaka demonstracija strogo kaznovala.

Utrjevanja v južni Rusiji.

Še do julija 1915 so bile obrambne utrdbe v Besarabiji precej zanemarjene, ker Rusi ofenzivi nasprotnikov niso pripisovali moči, da bi zanesla boj na besarabsko ozemlje. Rusi so svoje izredne pozicije v Galiciji smatrali do julija za dosti močnejše, obraniti dragoceno rusko provinco. To naziranje pa se je hitro premenilo. Od julija se dela pri besarabskih utrdbah z največjim naporom. Ljudi odpor ruske armade na besarabskem krilu je največ pripisovati temu, da obrambne pozicije še niso gotove. Ob Seretu stoječe čete so dobile znatna ojačenja, da bi se mogla do skrajnosti vzdržati. Tudi trdnjavi Hotin in Kamjenec Podolski sta bili izredno utrjeni in opremljeni z novimi težkimi topovi. Med tema trdnjavama so bili zgrajeni štirje forti in zgrajena je tudi posebna stranska železnica. Tudi Kišinev in Odeso utrjujejo Rusi.

Razpust poljskega osrednjega odbora.

Nemški generalni guverner Beseler v Varšavi je razpustil poljski centralni odbor, ker je ta nastavljal sodnike, pobiral denar, organiziral milico in izdajal dovoljenja, nositi orožja. Kdor bi na podlagi dovoljenja tega odbora imel orožje, zapade smrti.

Pomiloščenje.

„Lokalanzeiger“ javlja, da je car izdal amnestijo za vse politične prestopke. Pomiloščenih je s tem več kakor 100.000 oseb, ki so večinoma v prognanstvu v Sibiriji.

Podgeneralisim Russkij.

Car je imenoval generala Russkega za podgeneralisima. To mesto je nanovo ustanovljeno. Russkemu so zdaj podrejeni vsi generali. Zdaj je tudi popolnoma pojasnjeno, zakaj se je general Russkij svoj čas umaknil. Russkij je prvi opozoril velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, da je podpolkovnik Mjasojedov nemški vohun. Veliki knez Nikolaj Nikolajevič pa je to obdolžitev označil za obrekovanje in izjavil carju, da jamči osebno za Mjasojedova. Russkij je na to odstopil. Ko se je pozneje dokazalo, da so bile obdolžitve resnične, in je bil Mjasojedov obešen, je car generala Russkega poklical k sebi in mu povedal, da prevzame sam vrhovno poveljstvo armade, na kar je Russkij izjavil, da je carju na razpolaganje.

Pomen ruskih napadov v Voliniji.

Poskušena, a ponesrečena ruska ofenziva v Voliniji je imela namen, obvarovati trdnjavo Rovno. Sicer so železnice in ceste, vodeče v Rovno že v naših rokah, a železnice in ceste na vzhod so za Ruse največje važnosti in zato so jih poskusili rešiti. Zdaj koncentrirajo Rusi po teh cestah železnicah svoje moči proti našim četam ob Stubieli.

Avstrijsko-srbska vojna.

S srbskega bojišča.

Dne 20. septembra.

S severnega brega Donave je pričela nemška artiljerija boj proti srbskim pozicijam, južno od reke, pri Smederevu. Sovražnik je bil preganjan in njegovi topovi so morali umolkneti.

Bombardement naših in nemških baterij ob Savi in Donavi.

Avstro-ogrske in nemške baterije so včeraj obstreljevale srbsko pozicijo na južnem bregu Sa-

ve in Donave. Tudi trdnjava Belgrad se je nahajala pod našim ognjem. V bližini izliva Drine so naše čete napadle in uničile srbske eksponirane oddelke.

Ofenziva proti Srbiji.

Od meseca decembra lanskega leta je vladal na južnem bojišču pravzaprav mir. Avstrijska armada je bila zaposlena na severnem bojišču in od meseca maja zaposlena tudi na italijanskem bojišču, vzlic temu se čuti tako močno, da je zdaj začela operirati še na tretjem bojišču. Z avstrijskimi četami se udeležijo nove vojne proti Srbiji sedaj tudi nemške čete. Kakšne so moči s katerimi more Srbija razpolagati in na kako pomoč sme računati, o tem je pač vsaka sodba nemogoča. Oficijozna „Tagespost“ je mnenja, da bo Srbija osamljena, da pomeni grmenje nemških in avstrijskih topov, da je četverozveza diplomatsko vojno na Balkanu izgubila in da se je zdaj začel graditi most, ki bo vodil iz Berolina čez Dunaj in Sofijo v Carigrad.

Artiljerijski boji na srbski meji.

Dne 22. septembra: Ob Savi in dolnji Drini artiljerijski boji in praske. Požarevac in Veliko Gradište sta bila bombardirana.

Črnogorska artiljerija je obstreljevala Tivat (Teodo).

Pomen avstrijskih in nemških operacij proti Srbiji.

Proti Srbiji pričnejo veliki novi boji zavezniškov, ki niso le v političnem oziru velikega pomena, temveč so tudi vojaško potrebni, da se vpostavi ožja zveza med centralnima državama in Turčijo. Mi si hočemo napraviti koridor, po katerem bomo lahko imeli nemoten promet s Turčijo. Srbska armada je retabilirana ter šteje morda 300.000 mož, dobila je tudi mnogo težke artiljerije.

Srbski prestolonaslednik v Belgradu.

„N. Fr. Pr.“ poroča, da je prispel srbski prestolonaslednik Aleksander s svojim štabom v Belgrad.

Kronski svet v Kragujevcu.

V Kragujevac je sklicano vojno posvetovanje in kronski svet, ki se bo vršil pod predsedstvom kralja Petra.

Nemško-francosko-angleška vojna.

Boji v Franciji.

Dne 18. septembra: V Champagni smo iztrgali Francozom, severo-zapadno od Perthesa, z napadom, izvršenim z ročnimi granatami, del jarka njihove sprednje pozicije. Protinapad smo odbili.

Dne 19. septembra: Jugo-zapadno od Braya, ob Somni so se nam posrečile obširne razstrelitve v sovražni poziciji in za njo. V sledečem, za nas ugodnem boju, so imeli Francozi znatne izgube. Ugrabili smo nekaj vjetnikov. Tik, zapadno od Argon, smo razpršili z artiljerijskim ognjem dva sovražna oddelka, ki sta delala okope, s težkimi izgubami. Živahni artiljerijski ogenj traja na velikem delu fronte naprej.

Napad nemških aeroplanov na sovražne ladje pred Dunkerque.

Dne 18. septembra: Naši letalci so napadli sovražne ladje, ki so se pojavile pred Dunkerque; eden torpedni rušilec je bil zadet. Na fronti je položaj neizpremenjen. Francozi so brezuspešno poskušali dobiti oni del jarka nazaj, ki smo jim ga vzeli pri Perthesu.

Boji na francoski fronti.

Dne 21. septembra: V odseku Souchez-Arras je francoska artiljerija skoro neprestano močno streljala. V okolici Neuville je prišlo do bojev z ročnimi granatami. Včeraj razbito hišo na jezu pri Satigneulu ob kanalu Aisne-Marne, severo-zapadno od Reimsa, smo ponoči, ko smo razstrelili ostanke po načrtu in brez dotike s sovražnikom, zapustili. Zapadno od Perthesa in v Champagni ter v Argonah smo z uspehom razstreljevali mine v sovražnih pozicijah. Več napadov z ročnimi granatami na Hartmannsweilerkopfu smo odbili.

Dne 22. septembra: Med Souchezom in Neuvilleom ter zapadno od Roclin Courta so nas Francozi snoči napadli. Napad se je razbil v ognju pred našimi ovirami. V Champagni smo s koncentričnim ognjem razsuli nove francoske okopne gradnje severo-zapadno od pristave Beau Sejour. Močne patrulje, ki so prodrle deloma do tretje sovražnikovo črte so uničenje z znatnimi izgubami za sovražnika spopolnile, vjele nekaj neprijateljev ter se zopet vrnile v naše pozicije, kakor jim je bilo zaupano.

Angleško letalo je bilo sestreljeno od nemškega bojnega letalca pri Villervalu vzhodno od Neuville. Pilot je mrtev, opazovalec ranjen in vjet.

Živahni boji na francoski fronti.

Dne 23. septembra: Podpirano od jasnega vremena, je vladalo na celi fronti zelo živahno delovanje obeh artiljerij in letalcev. Napad, ki so ga nameravali Francozi proti poziciji na pokopališču pri Souchezu, se vsled našega ognja ni mogel izvršiti. Neko sovražno letalo je padlo v našem ognju, severno od St. Menehoulda, goreče na tla, neko drugo je moralo v boju v zraku pristati jugo-vzhodno od Vouziersa; letalci so vjeti. Nad Pont a Moussonom je sestrelil nemški letalec v boju z dvema francoskima letalcema eno letalo. Letalo je strmoglavilo goreče pod nemško in francosko črto na tla.

Neresnične trditve angleškega mornariškega ministra.

V angleški zbornici poslancev je trdil mornariški minister Balfour, da je London, kakor ve vsakdo in tudi Nemci, neutrjeno mesto, ki bi po pravih civiliziranega vojevanja ne smel biti izpostavljen napadom zračnih ladij. To je namenoma napačna trditev, kajti ministru ne more biti neznano, da je London utrjen z velikim številom močnih trdnjav in še večjim številom poljskih utrd. Minister je poleg tega pozabil navesti, da so bili nemški zrakoplovi, kadar so se pojavili nad Londonom, vselej najprvo od Angležev obstreljevani. Tudi ni omenil dejstva, ki je za presojevanje dejanskega položaja važno, namreč neprestani napadi zavezniških aeroplanov na odprte in daleč izven operacijskega ozemlja ležeče nemške kraje, da, celo na nedolžne potnike v osebnih vlakih, ki se seveda ne morejo braniti.

Angleške ladje gnane.

Sovražne ladje, ki so brezuspešno obstreljevale Westende in Midlekerke, jugozapadno od Ostende, so se pred našim ognjem umaknile. Opazili smo, da so naši topovi zadeli. Na fronti nobenih posebnih dogodkov. Zapadno od Saint Quentin je nemški vojni letalec sestrelil angleško letalo. Pilot je bil mrtev, opazovalec je bil vjet.

Splošna vojaška dolžnost na Angleškem.

Minister Lloyd-George je obelodanil izjavo, v kateri pravi, da je spoznala vlada potrebo, uvesti splošno vojaško dolžnost, češ, da je to potrebno v varstvo Evrope proti zmagi vojaškega despotizma. Kolikor je videti, se ne bo nihče tej sili ustavil. Samo če napne Angleška vse moči, sme upati na zmago.

Mnenje angleškega vojnega ministra.

Vojni minister lord Kitchener je v perski zbornici med drugim izjavil: Fronta na zapadu je v zadnjih mesecih ostala skoro nespremenjena. Pozicije so bile do skrajnosti utrjene, ne samo z novimi strelskimi jarki, nego tudi z znatno pomnožitvijo težkih topov. Francoski jarki so omrežje utrd, skozi katero skoro ni priti. Nemci so pred kratkim rabili plin in goreče tekočine ter metali bombe, iz katerih puhte zadušljivi plini. Taki napadi, ki niso več presenetljivi, so vsed nasprotnih ukrenitev izgubili mnogo svojega učinkovanja. Feldmaršal French je dobil znatna ojačenja. Nove divizije so zdaj že izkušene v bojevanju in French bo s temi enajstimi divizijami mogel razširiti svojo fronto in prevzeti še 17 milj francoske fronte. Na vzhodnjem bojišču so Nemci hoteli uničiti sedanjo rusko armado in pridobiti znatne čete za druga bojišča. A kakor drugi načrti nemškega generalnega štaba, je tudi ta končal z velikim neuspehom. Med najzaslužnejša dela v tej vojni, spada mojsterski način, na kateri so operirale ruske čete proti besnim napadom sovražnika, ki je bil po številu, po topovih in po municiji močnejši. Ruska armada je kot bojna sila nedotaknjena. Ne sme se pozabiti, da je bila Rusija vsled svoje razsežnosti vedno v položaju, obkoliti in uničiti tudi največje vpadalne armade, danes ni zato manj sposobna, kakor pred sto leti. Zdi se, da so Nemci že skoro postrelili svoj smodnik. Njihovo napredovanje na Ruskem, ki se je v začetku vršilo z naglico petih milj povprečno na dan, se je skrajšalo na eno miljo na dan in armade, ki so jih Nemci bahavo proglašali za poražene in uničene, se še na celi fronti hrabro ustavljajo in so na nekaterih mestih prizadejale Nemcem občutne izgube. Mirno lahko rečem, da so Nemci, ki so bili močnejši s topovi, imeli sami jako velike izgube in niso drugega pridobili, kakor opustošeno zemljo in izpraznjene trdnjave.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Dne 18. septembra.

Položaj je neizpremenjen. Naše na razne strani razposlane poizvedovalne kolone vznemirjajo sovražnika ob vsaki priliki in se vračajo po vsakem nepričakovanem napadu s plenom. Naša artiljerija je obstreljevala uspešno sovražnika, ki se je trudil, napraviti strelske järke in je večkrat nudil našemu ognju cilje, tako da smo ga z izgubami razpršili. V odseku Sedil Bahr je povzročila

naša artiljerija na levem krilu 16. septembra veliko eksplozijo na poziciji nekega sovražnega metalca bomb, ki po eksploziji ni mogel več metati bomb. Del naše mornarice je obstreljeval z uspehom svetilnik in tovarno na južni obali na polotoku Krimu. Sovražnik je odgovoril s streljanjem iz topov in pušk, ali prizadel nam ni nikake škode. Naša mornarica je pogreznila na istem mestu 4 velike, polno obložene rusko jadrnice.

V okolici Kalat-ul-Nedyin so presenetili v noči 12. septembra naši prostovoljci taborišče sovražnika, so mu napravili veliko škodo, ter mu vzeli mnogovrsten plen. Z drugim našim napadom prihodnji dan je bil sovražnik preganjan iz te pozicije in je pustil za seboj nad 100 mrtvih. Dne 16. septembra smo prisilili severno od Kerne neko angleško letalo, da se je spustilo na tla. Vjeli smo zrakoplovca in njegovega spremljevalca. Vpleno letalo smo porabili, ko smo je popravili, proti sovražniku. Na drugih frontah se ni nič pripetilo. Dne 19. septembra.

Naši hidroplani so napadli luko Kefalo na otoku Imbros in z enim strelom zadeli sovražni transportni parnik, na kateremu je neposredno nato izbruhnil ogenj. Takoj je švignil kvišku vodni steber. V odseku Anaforta so v noči na 18. september naše poizvedovalne kolone pregnale sovražne oddelke, z uspehom bombardirale sovražne strelske järke in uplenile puške in vojni material. 18. septembra je naša artiljerija učinkovito obstreljevala sovražni tabor pri Kemik—Limanu. V odseku Ari Burnu nič važnega. V odseku Sedil Bahr je naša artiljerija z ljutim obstreljevanjem prisilila k molku sovražno artiljerijo, ki je obstreljevala naše postojanke v središču.

Torpedirana pomožna križarka.

Pariški „Temps“ javlja da je podmorski čoln blizu otoka Rodosa torpediral francosko pomorsko križarko „Indien“ in jo potopil. Križarka je bila 900 ton obsežna. Moštva je bilo na njej 62 moških; 11 moških se pogreša.

Dne 20. septembra:

V odseku Anaforta je presenetila naša artiljerija dne 19. septembra sovražne čete, ki so delale okope pred našim desnim krilom. V odseku Ariburnu je porušila naša artiljerija na sprednjem levem krilu velik del sovražnih pozicij za metanje bomb in jarkov z okopi. Sovražna infanterija, ki je järke zapustila, je bila uničena. V odseku Sedil Bahr so bile sovražne čete, ki so na našem levem in desnem krilu delale okope, vsled našega ljutega ognja prisiljene, ustaviti delo. Sovražnik je iznenada pričel obstreljevati naše levo krilo, pri čemer je porabil na milijone projektilov, ne da bi nam prizadejal kake izgube. Dne 9. septembra smo prisilili sovražno torpedovko, ki se je približala izlivu Keresvisdere in obstreljevala našo pozicijo, da je morala pobegniti. Sovražnik je odgovarjal na naš ogenj s kopnega, ne da bi dosegel kak učinek. Sovražno letalo je vrglo na bolniško ladjo, ki je bila vsidrana pred Degimnen Burnu, 4 bombe. Dognali smo, da uporablja sovražnih svoje lazaretne ladje za prepeljavanje čet ter jih zlorablja tako, da postavlja na jambore svoje straže.

Dne 18. septembra smo izvršili nepričakovan napad pri Kornu; sovražnik je moral svoje topove in del svojih čet zopet vkrcati in je imel pri tem velike izgube. Istega dne je prodrla naša, s prostovoljci ojačena konjenica do tik za sovražnikovo taborišče, kjer je z uspehom rekognoscirala in sovražnika pregnala. Ena naših ladij je torpedirala angleški natovorjeni parnik „Patagonia“ ter ga je pred pristaniščem Odeso potopila.

Na ostalih frontah nič novega.

* * *

Radoslavov proglašaja princip oborožene nevtralnosti.

Dunaj 21. septembra: Od bolgarskega poslanstva izvemo, da je na Bolgarskem odredjena z današnjim dnem, to je 21. septembrom, splošna mobilizacija. Bolgarski rezervisti, ki so v inozemstvu morajo odpotovati k svojim oddelkom.

Bolgarska vojaška moč.

L. 1912. je štela bolgarska vojska v strokovnih seznamih 190.000 moških in 1080 topov. Balkanska vojna je pokazala, da je bila ta cenitev mnogo premajhna in da je imela Bolgarija daleč nad $\frac{1}{4}$ milijona moških na razpolago. Sedaj je tudi število njenega prebivalstva naraslo in sicer na 4.800.000. Nemški strokovnjak Rottmann računa, da razpolaga Bolgarija s 380.000 vojaki, kar je gotovo zelo skromno računano, ako pomislimo, da ima Bolgarija uvedeno za moške med 20. in 46. letom splošno vojaško dolžnost, in da se torej v slučaju mobilizacije nahaja skoraj 10% prebivalstva pod orožjem. Ako vpoštevamo, kako vporabljajo države v sedanji veliki vojni svoje vojaške rezervoarje potem moramo priti do zaključka, da šteje bolgarska armada danes najmanj pol milijona.

Po balkanskih vojnah, zlasti pa preteklo leto je nabavila Bolgarija mnogo novega orožja in zlasti artiljerija se je gotovo spopolnila v smislu izkušenj, ki so jih pridobile vojujoče se države

na evropskih bojiščih. Ali je mogla Bolgarlja nabaviti tudi kaj modernih težkih topov, se ne ve. Že pri obleganju Odrina se je pokazalo, da je v tem oziru zaostala in verjetno je, da je skušala ta nedostatek kolikor mogoče popraviti.

Bolgarija razpolaga tudi s par vojnimi ladjami, ki služijo seveda le v obrambo obale. Jedro bolgarskega brodogradništva tvori 6 torpedovk, križarke ni nobene. V tem oziru jo Romunija znatno nadkriljuje, ker ima 1 oklopno križarko, 5 oklopnih topničark ter okrog 20 torpedovk.

Ker se računa, da razpolaga danes Grška z najmanj 400.000 vojaki in ker ima Srbija po največji cenitvi še kakih 250.000 moških, Romunija pa 600.000 znaša torej celokupna balkanska sila, ki bi si jo bila četverozeveza rada pridobila 1.600.000 do 1.800.000 moških. Konstelacija na Balkanu nam kaže, da se bodo te armade vzajemno kompenzirale in da bo torej uspeh na oni strani, ki lahko vrže svoj meč na balkansko tehtnico. Ta meč je v rokah avstrijskih in nemških vojskovodij.

Nova bolgarska demarša v Atenah in Bukarešti.

Radi koncentracije grških in romunskih čet ob bolgarski meji je bolgarska vlada znova naročila svojima poslanikoma v Atenah in v Bukarešti da zahtevata od grške, oziroma romunske vlade natančna pojasnila o teh ukrepih.

Radoslavov o odnošajih Bolgarije napram sosednim državam.

Radoslavov je izjavil bolgarskim poslancem, da je položaj zelo resen in da je zato Bolgarija v interesu svoje nevtralnosti prisiljena vzeti meč v roko. To pa še ne pomenja da ni mogoče nadaljevati pogajanj z zastopniki četverozeveze.

Bolgarska vlada se tudi živahno pogaja z Romunijo.

Proti eventualni intervenciji Grške je vse potrebno odredeno.

Proti Srbiji je treba energično nastopiti.

Pogodba s Turčijo je definitivno sklenjena.

Objava turško-bolgarske pogodbe.

Danes je bila objavljena turško-bolgarska pogodba, kar je napravilo v celi Bolgariji velik vtis. Bolgarski delegati so se podali v Dimotiko, kjer se bodo izvršile formalnosti predaje novega ozemlja. Odrinsko predmestje Karagač, ki pripada Bolgarlji se bo zvalo v bodoče Novi Odrin. — Bolgarske oblasti v novem ozemlju pričnejo poslovati 28. septembra.

Naziranje v dunajskih diplomatskih krogih.

Nevtralni diplomatski krogi smatrajo bolgarsko mobilizacijo za dalekosežen dogodek, pričakujejo pa, da ostaneta Romunija in Grška mirni. V Romuniji je vladalo gotovo razburjenje, ki pa se je vsled izjav avstrijskega poslanika poleglo. Romunija bo mirno čakala. Več za enkrat ni verjetno, vsaj ne pod Bratianovim ministrstvom. Ministrov pa v Romuniji ne odstavlja parlament in ne volilci, temveč vladar. Tudi Grška ostane najbrže mirna. Tudi če bi odpovedala Venizelosova modrost, bi bil odpor v Epiru in na otokih, ki jih je Anglija zasedla, prevelik. O kralju Konstantinu se ve, da je prepričan o zmagi nemške in avstrijske stvari, takisto tudi načelnik grškega generalnega štaba.

* * *

Vojaške priprave Romunije.

V Romuniji so vsi kraji v obmejnem ozemlju prenapolnjeni vojaštva. V ponedeljek so pričeli Romuni neposredno ob železnici kopati järke in jame, ter graditi žične ovire. Navzlic temu je razpoloženje med prebivalstvom obmejnih krajev mirno in diplomati v Bukarešti in Sotiji ne verjamejo, da bi prišlo do skrajnega. Poštni in brzojavni promet med Bolgarijo in Romunijo sta še vedno ustavljena. Potaiki, ki prihajajo iz Romunije, pa smejo brez težkoč čez mejo.

Romunija ima splošno vojaško dolžnost, ki traja od 21. do 46. leta. Romunski vojak služi 7 let.

Mirovno stanje romunske armade je znašalo leta 1913. 6000 častnikov in vojaških uradnikov, 5300 podčastnikov, 81.900 moških in 24.000 konj.

V vojski sestoji romunska operativna armada brez nadomestnih in garnizijskih čet ter brez milice iz 220 bataljonov, 14 graničarskih stotnij, 83 eskadronov, 174 baterij, 19 stotnij trdnjavske artiljerije in 30 tehničnih stotnij, skupaj 250.000 pušk, 18.000 jezdecev, 790 modernih topov in 300 strojnih pušk. S pomočjo nadomestnega že izvežbanega moštva pa je mogoče ustvariti v najkrajšem času nove formacije tako, da je vojno silo Romunije ceniti na najmanj 500.000 moških.

Romunska armada je dobro oborožena. Pehotna ima Manliherice, kalibra 6,5 mm, kavalerija karabinarje istega sistema, artiljerija je opremljena večinoma s 7,5 brzostrelnimi topovi Kruppovega izdelka. Poljska uniforma je zelo-siva.

* * *

Posojilo v Ameriki.

Vodilni bankirji, ki so se udeležili posveto-

vanj angleško-francoske komisije, razglašajo, da so sklenili ustanoviti sindikat ameriškank bank, obsegajoč vse Združene države, ki naj prevzame posojilo. V prihodnjih tednih se ne bo še nič razglasilo o načinu emisije. Sindikatu pristopi kakih 3000 bank. V posojilni pogodbi ni nikakih omejilnih določb o porabi denarja.

* * *

Portugalska kot javna družabnica Anglije.

Portugalski parlamet je odobril kredit 150 milijonov frankov za „narodno obrambo“. Vojni minister Norton de Matos je pri tej priliki govoril o nevarnostih, ki grozijo državi vsled evropske vojne in vojne v afričanskih kolonijah. Finančni minister Guimaraes je povedal, da je za pokritje votiranega izdatka že poskrbljeno s posojilom, ki je že najeto. „Pester Loyd“ poudarja, da gre pri celi stvari za že dogovorjeno sodelovanje Portugalske z Anglijo ozir. entento. Portugalska vlada je dobila na Angleškem 200 milijonov frankov posojila ter se je za to obvezala, da bo Angliji aktivno pomagala. Predvsem bo pripustila, da si ureddijo Angleži na Azorih in na Madeiri svoja mornariška oporišča, nadalje bo ustanovila v Lisaboni in Portu ter na svojih otokih orožarne, ki bodo izdelovale municijo za entento in končno bo prepustila Angliji ves svoj artiljerijski material. Pričakuje se, da bo novi predsednik Bernardino Mahado povodom svoje investiture dne 5. oktobra proklamiral pridruženje Portugalske k ententi.

Nemčija in Amerika.

Amerika in Nemčija.

Wolffov urad javlja iz New Yorka, da je ameriško časopisje ustavilo razpravljanje o razmerju med Nemčijo in Združenimi državami, ker se vrše zaupna pogajanja glede vprašanja o podmorskih čolnih.

Afera „Hesperian“.

Wolffov urad javlja, da je sedaj dognano, da potopitve parnika „Hesperian“ ni povzročil noben nemški podmorski čoln.

Bolgarski narodni praznik.

Bolgari so slavili v nedeljo velik narodni praznik, 30letnico izbruha narodne vstaje v vzhodnji Rumeliji, katere posledica je bila združitev obeh bolgarskih dežel v enotno narodno ozemlje.

Ruski velikobolgarski načrt, ki ga vsebuje svetoštetfanski mir s 3. marcem 1878, je bil na berlinskem kongresu razbit in bolgarsko ozemlje je bilo razdeljeno na tri dele: Makedonija je ostala popolnoma turška, ozemlje med Donavo in Balkanom je bilo organizirano kot krščanska tributar-na kneževina turškega sultana, takozvana vzhodna Rumelija, ozemlje na jugu Balkana pa je ostalo turška dežela z gotovimi avtonomnimi provincami in posebnim krščanskim gubernatorjem.

Notranjo organizacijo bolgarske kneževine so prevzeli Rusi. Ruski komisar knez Dondukov-Korsakov je pripravil skupno z bolgarskimi ministri ustavni statut ter sklical veliko narodno sobranje v Trnovo, ki je ustavo (z znatnimi izpremembami) odobrilo ter izvolilo hesenskega plemiča Aleksandra Batenberga za prvega bolgarskega kneza. Pod njim, ki je podlegel vplivu raznih nasprotnih si bolgarskih politikov, ter se preveč oziral tudi na ruske učitelje mladega naroda, so se kmalu pričeli notranji spori, knez je ustavo celo suspendiral in vladal nekaj let absolutistično, izgubil je tako v narodu vso zaslombo in si pripravil detronizacijo, ki ga je pozneje zadela.

Istočasno s konstituiranjem bolgarske kneževine, se je izvršila v Plovdivu organizacija vzhodne Rumelije, katere prvi generalni gubernator je postal Aleksander Vogoridi (Aleksopaša). Že od vsega početka je bila ustanovitev vzhodne Rumelije le umetna politična konstrukcija evropskih veslesil, ki ni mogla zajeziiti globokega nacionalnega gibanja za združitev z Bolgarijo. To gibanje se je pričelo s samim dnem ustanove te turške provincine in kmalu je bila vsa vzhodna Rumelija prepletena z narodnimi zarotami, ki jih je skušal Aleksopaša zaman zatreti. Pokrovitelja bolgarskih zarotnikov sta bila ruska generalna konzula Čeretlev in Krebel, in ko je Aleksopaša tudi proti njima nastopil, se je vmešala Rusija, ter izsilila odpoklic prvega rumelijskega gubernatorja. Za njegova naslednika je bil imenovan Gabriel Krstjović — Gavrilapaša, ki pa ni mogel več zadržati Turkom grozeče izgube. Energični Caharija Stojanov je bil že vse pripravil k uporu in dne 18. septembra je naznanilo posebno odposlanstvo rumelijskih Bolgarov knezu Aleksandru Batenbergu, ki se je takrat mudil v Varni, da je vzhodna Rumelija odločena, streti tuji jarem ter se združiti z bolgarsko kneževino. Knez Aleksander je stvaril pred nepremišljenimi koraki, opozarjal na nejevoljo veslesil — toda v tisti uri je upor v vzhodnji Rumeliji že izbruhnil, Bolgari so pregnali turškega gubernatorja in njegove uradnike in v malo dneh je povsodi zmagala revolucija, ne da bi bila tekla kri. Knez Aleksander se je vdal narodovi volji

ter je sprejel dne 21. septembra 1885 naslov kneza severne in južne Bolgarije. Združenje obeh bolgarskih dežel je izzvalo na eni strani obsodbo Rusije, ki je zamerila knezu Aleksandru, da je postopal po lastnem preudarku, ne da bi bil vprašal ruske protektorje za svet, na drugi strani pa odpor Srbije, ki je vzela vprašanje balkanskega ravnotežja za pretekst, da je napovedala Bolgariji vojno. Bila je pri Slivnici in Pirotu tepena, toda zmaga ni prinesla Bolgariji popolnega sadu. Turčija je le privolila, da imenuje sultan bolgarskega kneza za generalnega gubernatorja (vedno za pet let) in je odpoklicala svoje garnizije. Vzhodna Rumelija je bila tako če ne formalno, pa vsaj dejansko vedinjena z bolgarsko kneževino. Šele leta 1908. je proglasil sedanji kralj Ferdinand združeno Bolgarijo za neodvisno kraljevino, ter je sprejel naslov suverena bolgarskega kralja. Sl. N.

DNEVNE VESTI.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je bil 20. t. m. v posebni avdijenci pri cesarju.

Generaloberst baron Conrad Hötendorf. Cesar je potrdil sklep praške nemške fiziološke fakultete, ki je imenovala načelnika generalnega štaba, generalobersta barona Conrada-Hötendorfa, za častnega doktorja filozofije.

Najvišje odlikovanje domobranskih čet. Poročalo se je že, da je cesar namenil domobranskim četam posebno odlikovanje — lastne zastave. Sedaj je izšla naslednja okrožna naredba c. kr. ministrstva za deželno brambo z dne 4. septembra 1915. pr. št. 14.256: Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo se je v novem, najmilostljivejšem priznanju posebno zaslužnih dejanj c. kr. deželne brambe, ki je v vsej dosedanji vojni dobi tekmovala s četami c. in kr. armade v neomajnem in najzvestejšem izpolnjevanju dolžnosti pred sovražnikom in je dobilo že ponovno Najvišje priznanje, najmilostljiveje namenilo, da se dajo c. kr. domobranskim pehotnim četam zastave. Odredbe glede opreme in izpeljave zastav, kakor tudi glede njih nabave in slovesne izročitve se bodo izdale po končani vojni. To Najvišje milostno dejanje naj bo nadaljna vspodbuda k novim junaštvom za čete c. kr. deželne brambe, ki se bo gotovo z nadaljnjimi sijajnimi dejanji pred sovražnikom vedno zopet izkazala vredno te Najvišje odredbe.

C. kr. tehnološkemu muzeju na Dunaju je dodeljen profesor ljubljanske obrtne šole inženir Milan plem. Šuklje.

Odlikovanje. C. in kr. praporščak S t a n k o J e g l i č je dobil veliko srebrno kolajno za izredno hrabrost pred sovražnikom.

Gimnazija v Kranju. Na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju so delali danes učenci sprejemne skušnje za prvi razred. V II.—VIII. razred bodo vpisovali učence dne 27. septembra od 8.—12. ure dopoldne. Ponavljalne in dopolnilne skušnje se vrše 25. in 27. septembra. Dne 28. septembra se prične šolsko leto s slovesno mašo. Gimnazijska pisarna se nahaja v mestni bolnišnici na Pungrtu (pritličje na levo).

Deška ljudska šola v Kranju prične šolsko leto 1915/16 dne 27. septembra z vpisovanjem novincev. Vpisovanje se bo vršilo ta dan dopoldne od 9. ure dalje v mestni dvorani. K vpisovanju naj starši ozir. kaka druga odrasla oseba privede tiste šolodolžne otroke, ki doslej še niso pohajali te šole. Šolodolžni so vsi tisti v Kranju stanujoči dečki, ki so pred 16. septembrom 1915. dovršili šesto leto svoje starosti in še niso štirinajst let stari, ako ne pohajajo kake druge šole ali če še nimajo odpustnega izpričevala. K vpisovanju je prinesiti izpisek iz krstne knjige, izpričevalo o stavljanih kozah in kako dokazilo o domovinstvu otroka; tisti otroci pa, ki so doslej pohajali kako drugo šolo, morajo predložiti tudi zadnje šolsko naznanilo. Kdaj da naj se javijo lanski učenci te šole, se bode naznanilo pozneje kakor tudi začetek pouka.

Pričetek pouka na ljudskih šolah na Kranjskem. Šolski pouk na onih ljudskih šolah, katere obiskujejo največ otroci kmečkih staršev, se prične z začetkom novembra, krajni šolski svet lahko določi, da se začne poduk poprej; poduk na šolah, ki jih obiskujejo največ otroci nekmečkih staršev, se ima pričeti brez odloga. Tako je odredil deželni šolski svet, pooblaščen v to od naučnega ministrstva.

Odjemalci moka, preskrbljene po c. kr. okr. glavarstvu za mesto Kranj, naj se po razglasitvi prodaje vedno pravočasno zglašajo v občinski pisarni z „Izkazom za nakup moka“. Moka se prodaja vselej od 7.—11. ure dopoldne. Na pozneje došle odjemalce se ni mogoče ozirati, in se bo preostala moka prodala drugim strankam.

Najnovejša potrdila o istovetnosti, veljavna od 10. septembra t. l. komad po 3 vin. — Tiskovine „Izkaz za nakup moka“ komad po 4 vin., ter vojne dopisnice (Feldpostkorrespondenzkarte) 1000 komadov K 4 — se dobivajo v tiskarni „Sava“ v Kranju.

Tretje vojno posojilo. „N. Fr. Pr.“ naznanja, da bo kmalu razpisano novo avstrijsko vojno po-

sojilo in sicer najbrž po končani subskripciji v Nemčiji, kjer se baš sedaj vrši emisija 3. nemškega vojnega posojila. Pri prvih dveh naših vojnih posojilih (prvo v novembru 1914, drugo v juniju 1915) je bilo samo v avstrijskih deželah subskribiranih nad 4765 milijonov kron.

Potne legitimacije se izdajajo vsak dan izvemši nedelje in praznike od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Vsled novih zelo strogih predpisov se občinstvo opozarja, da opušča nepotrebna ali manj nujna potovanja, ker se za taka potovanja legitimacije sploh ne bodo izdale. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju.

Za oslepele vojaške. Gospod Rafael Thaler, trgovec v Škofji Loki, je poslal deželnemu odboru v sklad za ustanovitev zavoda za v vojni oslepele vojaške 50 K namesto venca na krsto rajnega Ferdinanda Souvana.

Razglas. Vedno se še ne izpolnjuje zapoved, da mora vsakdo, ki obrtoma ali na trgu (sejmu) prodaja živila, imeti cene na vidnem mestu označene. Opozarja se, da se bo odslej vsak prestop v tem oziru kar najstrožje kaznoval. Pri nastavitvi cen je paziti na oblastveno določene najvišje cene, ki se pod ogibom visoke kazni ne smejo prekoračiti. Ker se opaža, da se trgi in sejmi ne posečajo več v toliki meri kakor preje, zlasti pred določitvijo najvišjih cen, se opozarja, da zapadejo oni, ki so preje redno prihajali, pa sedaj izostajajo, strogi kazni. Ako bi se ta pojav ponavljal tako, da bi bilo ogroženo preživljanje občinstva v mestih ter trgih, bi bila oblast primorana prisilnim potom dobaviti živila, pri čemur bi proizvajalci gotovo dobili nižje cene, kakor so sedanje tržne cene. V lastno dobrobit kmetov je, da prinašajo na trg svoje pridelke. Kdor pa v sedanjem času na škodo svojega bližnjega išče neprimerne dobičke, ta nosi na sebi pečat izdajalca in takega človeka je brezobzirno izročiti roki pravice. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 11. septembra 1915.

Razglas. Na podlagi cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854 št. 96 drž. zak. prepove okrajno glavarstvo kupovanje odnosno prekupovanje jajc in perutnine, ješprenčka, kaše, surovega masla in sira od hiše do hiše in po vaseh v političnem okraju Kranj. Orožništvo ima nalog, da vsakega protivnika takoj prime ter ga predstavi podpisnemu uradu, kjer ga zadene občutna kazen. Proizvajalci se ponovno pozivljajo, da odnašajo svoje pridelke v izobilni meri na trge, ker bi se drugače moralo seči po prisilnih sredstvih. Nihče naj z ozirom na to, ker so se za nekatere predmete določile najvišje cene, ne drži blaga doma, ker se zna zgoditi, da se mu odvzame v smislu cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 drž. zak. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 11. septembra 1915.

Razglas. Okrajno glavarstvo v Kranju določa s tem do preklica za cel politični okraj Kranj sledeče najvišje dopustne cene, ki se jih pri prodaji prosa in kaše ne sme prekoračiti.

Proso	100 kg	28 K	— v
Kaša, na debelo	"	44	" — "
" " drobno	1	—	46 "
		liter	— 42 "

Vsako prekoračenje teh najvišjih dopustnih cen se bo najstrožje kaznovalo in sicer sodnijskim potom ali pa od glavarstva z denarjem do 100 kron ali zaporom do 3 mesece.

Razglas. S t. u. pozivom z dne 10. septembra 1915 št. 20240 zahtevalo se je iz sodnega okraja kranjskega 50 vagonov krompirja za mesto Ljubljano ter se je naložila posestnikom dolžnost dobave krompirja mestni občini ljubljanski. Da se zagotovi zahtevana množina krompirja odreja c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi c. kr. deželne vlade v Ljubljani zaplembo vseh razpoložljivih zalog krompirja v sodnem okraju kranjskem. Ta odredba, ki ostane dotlej v veljavi, da ne bo pokrita cela zahtevana množina za Ljubljano, oziroma se ne bo preklicala, ima za posledico, da je vsaka prodaja krompirja komu drugemu, kako s t. u. odobreno legitimacijo izkazanemu zastopniku pod strogo kaznijo prepovedana ter sploh ničeva. Izvzete od te zaplembe so le množine, ki so potrebne za domačo uporabo ter za nadaljevanje gospodarstva. Svoječasni preklic te odredbe se bo uradno razglasil.

Občutno pomanjkanje surovin za izdelovanje strojil, sili k temu, da se uporabljajo v navedeno svrhu vsakršna v to uporabna sredstva. Pri tem pridejo v prvi vrsti v vpoštev ježice, katere po nekodi tudi šiške imejajo. Ježice imajo relativno mnogo strojilne vsebine, so ravnokar dozorele in jih je po hrastovini v izobilju. Nabirajo jih lahko otroci, ki si za mal trud napravijo lepe dobičke. Lastniki hrastovih gozdov lahko svoje ježice prodajo tovarnam in industrijskim podjetjem te stroke. Naslovi se lahko poizvedo pri trgovski in obrtniški zbornici. Pripominja se, da skupljuje glasom obvestila c. in kr. vojnega ministrstva ježice tudi „Häute und Lederzentrale“, Aktiengesellschaft, Wien I., Aspernplatz Nr. 4. O tem se obveščajo županstva vsled ukaza c. kr. deželne vlade z dne 28. 8. t. l. št. 22750 z naročilom, da pozovejo posestnike hrastovih gozdov, da prično takoj z nabiranjem ježic, zlasti pa da jih v smislu

predstoječega odloka pouče o velikem pomenu tega nabiranja. Za stvar se je z vso vmo zavzeti.

Spominjajte se naših vojnih invalidov. Našim vojnim invalidom, ki se vračajo zopet domov, nismo dolžni samo največjega spoštovanja in občudovanja, temveč moramo skrbeti tudi za njih bodočnost in storiti vse, kar je v naši moči, da se jih vpelje zopet v urejeno pridobitno življenje. Vsled tega je ministrstvo za notranje zadeve kakor po drugih kronovinah tako tudi na Kranjskem ustanovilo „Deželno komisijo za oskrbo vračajočih se vojnih invalidov“. Mnogoterna in obsežna je naloga te komisije: Ortopedično specialno zdravljenje; preskrba umetnih udov; šolanje nosilcev protez; zagotovitev sprejema in zdravljenja v zdraviliščih, letoviščih in domovih za bolne na pljučih, končno posredovanje dela. Sestava deželne komisije iz zastopnikov političnega deželnega oblastva, vojaške uprave, avtonomne deželne uprave, deželnega stolnega mesta Ljubljane, deželnega in gospejnega pomožnega društva „Rdečega križa“, zavodov za socialno zavarovanje, javnih in zasebnih korporacij, kakor tudi iz raznih drugih strokovnjakov daje najboljšo jamstvo za to, da se posreči to eminentno socialno-gospodarsko podjetje. Izpeljava nalog, izročenih deželni komisiji, je pa združena z velikimi stroški. — Nameravani uspeh se more doseči le sedaj v polni meri, če se tudi tukaj postavi že tolikokrat izkazana požrtvovalnost posameznih prebivalcev dežele v službo tega plemenitega dela. Vsi plemenito misleči Kranjci se torej naprošajo, da to od deželne komisije že započeto akcijo po svojih močeh podpirajo. Vsako darilo, in naj se zdi še tako majhno, podpira delovanje deželne komisije in tvori dejanje hvaležnosti do naših hrabrih bojevnikov. Darila se sprejemajo: 1) pri ravnanju pomožnih uradov c. kr. deželne vlade. 2) pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in 3) pri vseh časopisih.

Za srednješolce-črnovojnike. Z ozirom na skorajšnji pričetek šol, je naučno ministrstvo odredilo, da se vsem javnim učencem in privatistom na gimnazijah, realnih gimnazijah in realkah, ki so v šolskem letu 1914/15 nastopili aktivno službo pri deželnih strelcih, prostovoljnih strelcih ali drugih prostovoljskih zborih, do njihove vrnitve iz te službe tekom šolskega leta 1915/16 ohrani pravica za naknadni sprejem v prihodnji višji srednješolski razred. Taki dijaki uživajo tudi zanjprej svoje morebitne štipendije in bodo plačali šolnino šele pri dejanskem sprejemu, če ne bodo oproščeni. Pri pouku se bo oziralo na te naknadno sprejete dijake. Nadalje je naučni minister odredil, da se sme leta 1897. rojene srednješolce, ki so v šolskem letu 1914/15 dobili letno spričevalo o predzadnjem razredu in so v sedanjem šolskem letu sprejeti v zadnji razred, pod svoj čas za vojaščino obvezane dijake določenimi izjemnimi določili pred nastopom aktivne službe na prošnjo pripustiti k zrelostnemu izpitu. Zato se priporoča, da se taki dijaki takoj pripravijo za sprejem v zadnji razred. Dijaki rojstnega leta 1897., ki so že prostovoljno vstopili v aktivno službo, dobe lahko od vojaške oblasti dopust za zrelostni izpit, in sicer pred časom, ko bodo črnovojniki leta 1897. splošno vpoklicani, v posebno utemeljenih izrednih slučajih pa tudi do nekoliko kasnejšega roka. Te dijake rojstnih letnikov do vštete 1896. leta, ki so v šolskem letu 1914/15 z letnimi spričevali v rokah že vstopili v aktivno službo in tedaj leta 1915/16 ne morejo zopet pričeti učenja, se bo svoj čas primerno ukrenilo, da se jim ob vrnitvi iz aktivne službe brez vsake škode omogoči nadaljevanje študij in polaganje zrelostnega izpita.

Druga izdaja, odslej periodično izhajajočih tabel s fotografijami neznanih umrlih vojakov in v spremstvu armade se nahajajočih civilnih oseb in tozadevnih popisov oseb, je tuuradno na vpogled vsem interesiranim osebam.

Vojaški dopusti za jesenska dela. Po razglasu c. kr. poljedeljskega ministrstva z dne 11. septembra t. l. št. 39.064, je c. kr. vojno ministrstvo odredilo, da je, kakor dopuste (komandiranje) za žetev tudi za kmetijska dela, ki jih bo še opraviti v tem letu (obdelovanje njiv za jesensko setev pšenice in rži, priprava zemljišč za spomladansko setev in saditev, spravljane lanu, konopelj, koruze, krompirja, grozdja, sladkorne pese, ajde itd.), dovoliti po sporedu kratke dopuste, in sicer primerno časom dotičnih kmetijskih del, oziroma, da je dati občinam in poedinim posestnikom za taká dela, moživo na razpolago. Kdaj se začno dotični dopusti, določi vojaško poveljstvo kratkim potom dogovorno s političnimi oblastvi na podstavi krajevnih razmer. Glede teh dopustov veljajo smiselna določila o žetvenih dopustih z naslednjimi dopolnili, oziroma izpremembami: 1. Častniki in vojaški črnovojni stražni bataljonov in črnovojnih bataljonov (teritorialnih bataljonov), ki so določeni za straženje vojnih vjetnikov in kot politično sumljivih internirancev, dobodo le izjemoma ob prav posebno ozira vrednih razmerah dopust, če dopuščajo številu vojaštva. 2. Kolikor dopuščajo vojaški službene razmere in niso s tem oškodovani drugi vojaški, ki imajo pravico do dopusta, se sme dati dopust enemu in istemu možu za različna kmetijska dela, toda le izmed možstva, ki ni sposobno za vojno službovanje. 3. Za dopuste so določene

na Kranjskem mejne črte Kepa-Triglav-Podbrdo-Idrija Ajdovščina-Razdrto-Senožeče-Trnovo-Kranjsko-istrska-meja in istrsko-hrvatska meja do Bakra. 4. Vojaška poveljstva smejo v prav posebna ozira vrednih primerih na utemeljeno prošnjo dovoliti, da se samostojni kmetovalci, potem gospodarski uradniki pri kmetijskih zadrugah, dalje kovači in kolarji, ki so potrebni za kmetijske namene, odvežejo vojaške službe, za omejen čas do največ treh mesecev. Dotično prošnjo je vložiti pri pristojnem okrajnem glavarstvu, ki jo bo poslalo v rešitev vojaškim poveljstvom. 5. Prošnje, da se odvežejo vojaki za dobo, ki presega tri mesece, ali ki se tičejo kategorij, ki niso našteje zgoraj pod 4., kakor gozdarjev, ribičev, mlinarjev, sodarjev, pivovarjev, mlekarjev, poslovalcev kmetijskih korporacij in komisij, je istotako vložiti pri pristojnem okrajnem glavarstvu, treba pa je dokazati, da obstoje posebne ozira vredne okoliščine. Prošnje za dopuste ali odvezo, ki se bodo vložile naravnost pri c. kr. vojnem ministrstvu ali pri c. kr. deželnoobrambnem ministrstvu, se ne bodo vpoštevale. Posebno se še opozarja na to, da ni treba vložiti prošnje za dovoljenje dopusta za normalne kmetijske dopuste. Dopusti se dovolijo tudi na podlagi prošnje, ki jih

moštvo ustno izreče, pri raportu. Vojaška oblastva, ki rešujejo prošnje za dopust, so že primerno obveščena. — Izrecno se pa pripomni, da pri dopustih ali začasnih odvezah pridejo v poštev v slučajih pod 2., 4. in 5. le taki vojaki, ki niso v vojnem območju, ki se torej nahajajo že pri nadomestnih krdelih zadaj za armadnim območjem.

Razširjajte naš list!

Odda se takoj stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritlikami.
Podatki pri upravnistvu tega lista. 43

Slavnim županstvom!

Najnovejša potrdila o istovetnosti, veljavna od 10. septembra t. l. se dobivajo v tiskarni „Sava“, komad po 3 vinarje. — Tiskovine „Izkaz za nakup moka“ komad po 4 vinarje se dobivajo istotam.

Oddajo se v najem
3 mesečne sobe
na glavnem trgu v Kranju.

Natančneje pri upravnistvu „Sava“. 44



Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo. Lep senčnat vrt.

5 52—39

! Poletje!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

2 52—39

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga, sukna za ženske obleke, kambrika, levantina in batista za bluže in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti, najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače moške.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

1 12—32

Najbolj varno naložen denar v vsem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad 378.000 kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po 5½% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolжник v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 4 milijone kron.

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vlože obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča **zlasti to:**

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celem Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.